

Hoe kan de asielopvang uit de crisis-stand komen?

‘Huisvesting moet helpend zijn, niet mensonterend’

Een noodopvanglocatie van het Coa.Beeld ANP

De grenzen van de huidige asielopvang lijken bereikt. Hoe komt Nederland uit deze opvangcrisis, en hoe zouden we in de toekomst vluchtelingen moeten opvangen?

Zowel gemeenten als het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (Coa) lopen tegen de grenzen aan van wat mogelijk is in vluchtelingenopvang, bleek deze week. Locaties zijn kort beschikbaar, het Coa is constant bezig met een zoektocht naar nieuwe bedden en vorige week werd op de valreep voorkomen dat driehonderd asielzoekers op straat belandden.

Een voormalig Coa-medewerker, een wetenschapper en de Rijksbouwmeester schetsen hoe het anders kan.

Francesco Veenstra: ‘Dit kan niet alleen terechtkomen op het bordje van het Coa’

Rijksbouwmeester; geeft het Rijk onafhankelijk advies over de inrichting van de ruimte en maatschappelijke opgaven.

“Ik heb het nooit meegemaakt, maar het lijkt me heel erg vervreemdend om als vluchteling terecht te komen op een plek waar je amper contact hebt met de mensen die er al wonen. Een deel van de asielzoekerscentra staat zo ver af van de bewoonde wereld dat het heel moeilijk is om je daar als mens te bewegen.

“We moeten toe naar een asielopvang met een meer permanent karakter, met gebouwen die op meerdere manieren inzetbaar zijn. We moeten de opdracht verbreden: er zijn ook meer woningen nodig voor studenten, of voor mensen die net gescheiden zijn. Voor daklozen, noem het maar. Huisvesting moet helpend zijn, voor alle doelgroepen, en bijdragen aan het mens-zijn.

Lees ook [dit verhaal](#), over hoe de vluchtelingenopvang al een probleem was toen de Hongaren in de jaren vijftig naar Nederland vluchtten.

“Ik geloof dat de Rijksoverheid daar een belangrijke rol in kan spelen. Maar om te werken richting een duurzaam en toekomstbestendig systeem, moet je over de domeinen heen. Het kan niet zo zijn dat dit alleen terechtkomt op het bordje van het Coa en het ministerie van justitie en veiligheid.

“De Rijksbouwmeester heeft de mogelijkheid om bij alle ministeries aan te kloppen en te laten zien wat er mogelijk is. Er is zo veel lege ruimte in Nederland, er staan genoeg kantoorpanden en gebouwen van het Rijksvastgoed leeg. Daar moet je slim over nadenken.

“Wat de opdracht al enorm veel makkelijker zou kunnen maken, is als we de huidige crisis in de asielopvang niet zouden beschouwen als een eenmalig probleem. Als Rijksbouwmeester kan ik uitzoomen en bekijken: waar zijn we nu mee bezig? Doen we nu wat de bedoeling is? En dan is mijn conclusie dat dit heel vaak niet het geval is.”

Leo Lucassen: ‘Het komt politici niet slecht uit dat er steeds een crisissfeer heerst’

Directeur van het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis (IISH) en hoogleraar arbeids- en migratiegeschiedenis aan de Universiteit Leiden.

“Het ministerie holt al 40 jaar van crisis naar crisis in de asielopvang. Over hoe het anders kan, is in 2017 een mooi rapport geschreven door de eigen adviescommissie vreemdelingenzaken (ACVZ) van het ministerie.

“Die adviseert een redelijke opvang in de lucht te houden. We weten dat aantallen vluchtelingen moeilijk te voorspellen zijn, maar als je uitgaat van rond de 20.000, 25.000 mensen per jaar zit je altijd aardig goed. Soms zal die opvang dan iets voller zitten, soms wat leger.

“Maar met dat advies is niets gebeurd. Mijn analyse is dat dit geen dommigheid is van het ministerie. Maar een stabiele en betrouwbare asielopvang past niet in een beleid dat op afschrikking is gebaseerd. Al vanaf de jaren zestig klinkt de mantra van ‘de aanzuigende werking’, het idee dat hier meer mensen naartoe komen als de opvang goed is. Terwijl, voor zover er onderzoek naar is gedaan, er geen bewijs is dat dit zo werkt.

“Het komt politici niet slecht uit dat er constant een crisissfeer heerst. Nederlanders krijgen daardoor de indruk dat we al die vluchtelingen helemaal niet aankunnen. Ja, logisch, dat komt omdat de opvang niet goed geregeld is.

“Dat wel doen, is een kwestie van politieke wil. Mij lijkt het heel goed uit te leggen. Stabiele opvang is ook nog eens goedkoper dan constant locaties openen en sluiten en bevordert de integratie. De ervaring leert bovendien dat als er in een gemeente eenmaal een asielzoekerscentrum zit, mensen ook weer gaan protesteren als die moet sluiten.”

Danielle Braun: ‘Je moet het centraal gaan regelen’

Danielle Braun werkte voor het Coa. Ze was locatiemanager van Dronten AZC en regiodirecteur Brabant-Limburg.

“Er zijn veel gemeenten die heel erg hun best doen voor vluchtelingen, een aantal gemeenten die zich er een beetje van afmaken, en gemeenten die echt dwarsliggen. Het leidt tot ruzie onderling, zowel tussen de Veiligheidsregio's als tussen burgemeesters.

“De overheid kan nu niet anders dan de asielopvang centraal regelen, het Rijk moet het overnemen. Er wordt soms gedaan alsof dat een soort straf is, omdat gemeenten het niet goed doen. Maar het is heel normaal om in een crisis dingen centraal te regelen. Dat moet wel een tijdje, in ieder geval tot de situatie weer een beetje gestabiliseerd is.

“De situatie in Ter Apel is echt mensonterend, het Coa is ontzettend veel tijd kwijt aan leuren met mensen. Die organisatie moet ook een politiek spel spelen, die gaat tenten bouwen om druk uit te oefenen en gedraagt zich als een soort guerrilla-organisatie. En dat snap ik wel. Daar wordt ze toe gedwongen omdat er op een hoger niveau geen beslissingen worden genomen.

“De echte olifant in de kamer is dat er eigenlijk helemaal geen probleem is in de asielopvang. Het werkelijke probleem is dat gemeenten geen woningen toewijzen aan statushouders. Dat willen we niet omdat er ook grote woningnood is onder Nederlanders.

“Maar als je dat niet wilt, moet je de grenzen dichtgooien of met quota werken. Dan wordt Nederland een heel hard land, en voldoe je niet aan alle internationale verdragen. Maar het kan.

“Maar als je de grenzen niet dichtgooit, dan heb je de plicht om het goed te regelen. Verdeel vluchtelingen over kleinschalige locaties, stop met die opvang bij mensen thuis, en zorg dat er genoeg woningen zijn voor statushouders.”